

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 7/2010 vp

Hallituksen esitys vuoden 2010 toiseksi lisätalousarvioksi

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä toukokuuta 2010 lähettäänsä hallituksen esityksen vuoden 2010 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 57/2010 vp) valmistelevalle valtiovarainvaliokuntaan samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- alivaltiosihteeri Martti Hetemäki ja lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen, valtiovarainministeriö
- osastopäällikkö Tuomas Saarenheimo, Suomen Pankki
- johtaja Jaakko Kiander, Palkansaajien tutkimuslaitos PT

- tutkimusohjaaja Niku Määttänen, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA
- pääanalyytikko Sampo Alhonsuo, Finanssi-
valvonta
- rahoituspäällikkö Mika Tasa, Valtiokonttori
- toimitusjohtaja Timo Löyttyniemi, Valtion
Eläkerahasto
- sijoitusjohtaja Ari Huotari, Kuntien eläkeva-
kuutus
- toimitusjohtaja Heikki Niemeläinen, Kuntien
takauskeskus
- varatoimitusjohtaja Timo Ritakallio, Keski-
näinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- johtaja Reijo Vanne, Työeläkevakuuttajat
TELA ry
- johtaja Esko Antola, Centrum Balticum
- professori Bengt Holmström
- kauppatieteiden maisteri Kaarlo Jännäri.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta esittää, että ehdotus valtion vuoden 2010 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena.

Markkinoiden tilanne

Kreikan taloustilanne on heikentynyt erittäin nopeasti ja ulkomaisen rahoituksen saanti kohtuulliseen hintaan on tyrehtynyt. Valtion velka oli

vuoden 2009 lopussa noin 300 miljardia euroa (velan osuus bkt:sta 115,1 %). Kreikan valtion lainoistaan maksama korko on kohonnut nopeasti joulukuusta 2009 lukien. Kun Kreikan 2 vuoden viitelainasta maksama korko oli tuolloin alle 2 prosenttia, oli se 7.5. jo noin 18 prosenttia. Myös luottoriskin hinta (CDS-spread) kohosi voimakkaasti toukokuun alussa.

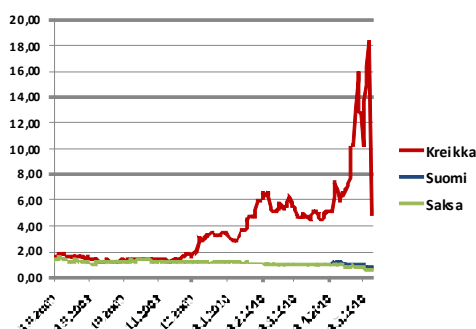
Kreikan talouskriisi on jo osoittanut leviämisen merkkejä. Kansantalouksiltaan velkaantuneiden Irlannin, Portugalin ja Espanjan valtioiden lainapapereiden korot ovat nousseet, vaikka korkotaso onkin edelleen Kreikkaan verrattuna maltillinen. Kreikan ongelmien kärjistyessä euron kurssi laski ja merkit ovat näkyneet myös koko EU:n alueella voimakkaana osakekurssien laskuna. Ranskan ja Saksan jo tekemät päätökset hyväksyä Kreikan rahoituspaketti eivät rau-

hoittaneet markkinoita, minkä vuoksi EU:n valtiovarainministerit ovat 9.5.2010 sopineet suuresta, yhteensä 750 miljardin euron suuruisen (ml. IMF:n rahoitusosuus) vakautusrahaston perustamisesta. Markkinat ovat reagoineet tietoon positiivisesti. Oheisista kuvista ilmenevät tiedon vaikutukset markkinoihin. Järjestely etenee parlamenttien käsiteltäväksi.

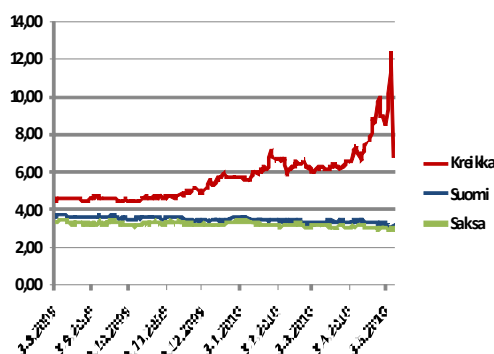
Kreikan valtion lainojen korot tulleet 10.5. alaspäin voimakkaasti

Valtion 2 vuoden viitelainan korko
3.8.2009 – 10.5.2010, %

Valtion 10 vuoden viitelainan korko
3.8.2009 – 10.5.2010, %

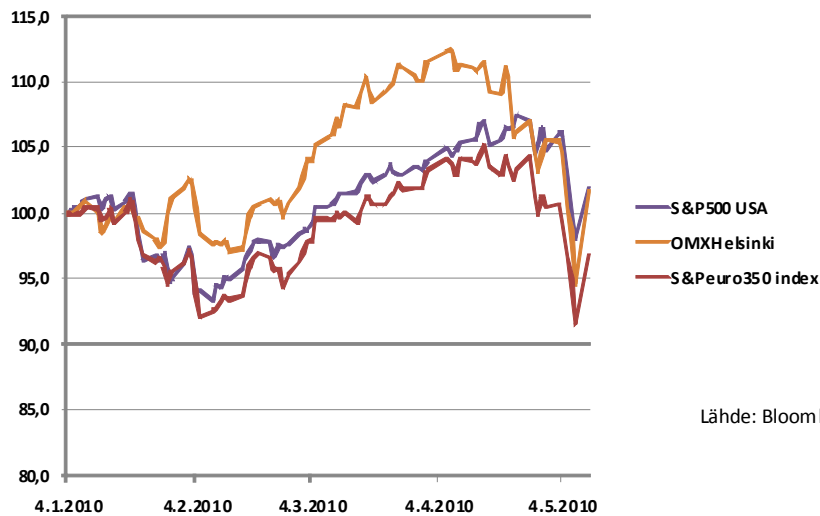

Lähde: Bloomberg

Osakekurssit: voimakasta nousua 10.5.2010

Pörssikurssit 4.1.2010=100, Yhdysvallat, Eurooppa ja Suomi,
viimeinen havainto 10.5.2010, S&P 500 USA on futuuriarvo

Lähde: Bloomberg

Asiantuntijoiden mukaan markkinoilla olevat merkit ovat hyvin samankaltaiset kuin juuri koetun finanssikriisin alkusignaalit. Kriisin laajentumisesta koituvien seurausten arvioidaan kuitenkin olevan huomattavasti vakavampia erityisesti sen vuoksi, ettei juuri tehtyjen massiivisten elvytystoimien ja vasta käynnistymässä olevan talouden elpymisen vuoksi kansantalouksilta löydy riittävää panosta uusien elvytystoimien tekoon. Aiempaa ongelmallisemmaksi tilanteen tekee myös se, että nyt epävarmuus johtuu valtion velkapapereista, joita on totuttu pitämään kaikkein turvallisimpina sijoituskohteina. Kriisin leviäminen johtaisi suurella todennäköisyydellä uuteen pankkikriisiin ja suuriin talousvaikeuksiin. Vaikutusten arvioidaan olevan suuremmat kuin finanssikriisin yhteydessä koetut. Suomeen kohdistui tuolloin keskimääräistä suu-

remmat vaikutukset ja bruttokansantuotteemme laski kriisin johdosta lähes 8 prosenttia.

Suomalaiset sijoitukset Kreikkaan ovat maltilliset kokonaissijoituksiin verrattuna. Finanssivalvonnan saatujen tietojen mukaan kokonaissijoitukset ovat noin 1,8 miljardia euroa, josta suomalaisten pankkien osuus on noin 0,4 miljardia ja vakuutusyhtiöiden (ml. Valtion Eläkerahasto ja Kuntien eläkevakuutus) noin 1,4 miljardia euroa. Sekä pankki- että vakuutussektorin kokonaissijoituksiin verrattuna Kreikkaan tehdyt sijoitukset muodostavat alle prosentin osuuden.

Sovitut toimet

Euroalueen ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) antaman lainoituksen lisäksi Euroopan keskuspankki (EKP) on merkittävästi tukenut Kreikan pelastamista ilmoittaessaan 3.5.2010,

että keskuspankki luopuu luottoluokitusten käytöstä arvioidessaan Kreikan valtion velkapapereiden vakuusarvoa. Euromaat osallistuvat myös tämän menettelyn myötä Kreikan kriisin hoitoon. EKP on 9.5. ilmoittanut ryhtyvänsä myös ostamaan valtioiden lainapapereita.

Kreikka on parlamenttinsa 6.5.2010 tekemän päätöksen myötä sitoutunut yhteensä 30 miljardin euron leikkauksiin. Valtio hakee lisätuloja erityisesti kiristämällä verotusta sekä leikkaamalla palkkoja ja eläkkeitä. Suunnitellut kolmen vuoden aikana tehtävät toimet ovat erittäin vaativat. Käyttöön otetaan niin finanssi-, rahoitus- kuin rakennepoliittisetkin keinot. Ne eivät kuitenkaan yksin riitä, vaan Kreikan taloudessa tarvitaan tätäkin syvemmälle meneviä rakenteellisia muutoksia. Harmaan talouden ja korruption kitkeminen edellyttää suurta muutosta niin julkisen kuin yksityissektorinkin nykyisissä menettelytavoissa. Rakenteellisena ja markkinoita vääristävänä nähdään myös Kreikan valtion harjoittama mittava liiketoiminta. On katsottu, että Kreikan tulisi supistaa toimintansa hyvinvointivaltion tehtäviin.

IMF:n lainoitus Kreikalle (30 miljardia euroa) on merkittävä. Laina on noin kaksinkertainen IMF:n aiemmin antamiin luottoihin verrattuna, kun luotto suhteutetaan kansantalouden kokoon. Kuten muissakin lainoitushankkeissaan, IMF on Kreikankin osalta tehnyt velkakestävyysanalyysin eikä lähtisi mukaan hankkeeseen, ellei se katsoisi, että on suuri todennäköisyys, että Kreikka voi hoitaa velkansa. Vastavista IMF:n hankkeista, joilla talouden syöksykierre on kyetty katkaisemaan ja estämään vaikutusten leviäminen muihin maihin, on viimeajoilta positiivisia kokemuksia (Latvia, Islanti, Unkari ja Romania). Suomi on osallistunut Islannin ja Latvian lainoitukseen luotottamalla kumppaakin 320 miljoonalla eurolla.

Talousvaliokunnan näkemykset

Edellä olevan perusteella talousvaliokunta toteaa, että nykytilanne vaarantaa koko EU:n talousalueen markkinoiden vakauden ja saattaisi laajetessaan johtaa ennakoimattomaan ja erittäin vaikeasti hallittavaan taloustilanteeseen.

Toimia tarvitaan nopeasti, sillä osa Kreikan lainoista (noin 11 miljardia euroa) erääntyy jo 19.5.2010, eikä Kreikka kykene niistä selviytymään. Mikäli rahoitusta ei siihen mennessä löydy, Kreikka joutuu selvitystilaan ja sen täytyy ryhtyä järjestelemään lainojaan. Tämä lisäisi epävarmuutta rahoitusmarkkinoilla ja johtaisi suurella todennäköisyydellä merkittäviin likvideettivaikkeuksiin.

Lainoituksella ei pyritä pelastamaan Kreikkaa eikä Kreikkaa luotottaneita pankkeja, vaan rahoitusmarkkinoiden vakaus. EU:n valtiovarainministerien 9.5. tekemä päätös osaltaan osoittaa, ettei vakautta arvioida saavutettavan pelkästään Kreikkaa lainoittamalla. Ehdotetut toimet antavat kuitenkin nopeasti kriisiytyvässä tilanteessa lisää aikaa, jonka puitteissa voidaan ryhtyä tarvittaviin lisätoimiin.

Valiokunta pitää Kreikalle myönnettävää yhteensä 110 miljardin euron suuruista lainaa edellä kuvatun kokonaistilanteen vuoksi välttämättömänä. Samaan lopputulokseen ovat päätyneet myös kaikki valiokunnan kuulemat asiantuntijat. Tilanteen eskaloituminen hallitsemattomaksi tulee estää mahdollisimman nopeasti. Suomen lainaosuus on arviolta noin 1,5 miljardia euroa. Valtiokonttorilta saadun selvityksen mukaan Suomen valtion lainapapereihin kohdistuu voimakasta kiinnostusta, eikä lisälainansaannissamme ole tällä hetkellä vaikeuksia.

Valiokunta kuitenkin painottaa, että sovitusta lainaehdoista tulee pitää tarkoin kiinni. Neljännesvuosittaiseksi jakoitettun rahoituksen edellytyksenä tulee olla, että Kreikka saattaa sovitut toimet ajallaan täytäntöön. Lainalle asetettavat tiukat ehdot ovat tarpeen paitsi markkinoiden vakauttamiseksi myös viestin antamiseksi muille pitkälle velkaantuneille euromaille. Lainoitusta ei tule nähdä automaattina. Nyt tehtävän päätöksen tulee pikemminkin antaa selkeä signaali, että pitkälle velkaantuneiden maiden tulee pikaisesti ryhtyä vapaaehtoisiiin kansallisiin talouden tervehdyttämistöimiin.

Nyt annettava laina on vakuudeton. Perusteluna on esitetty se, että tämä on normaali käytäntö valtionlainojen osalta. Asiantuntijoiden mukaan juridista estettä ei sinänsä ole sille, että myön-

nettäville uusille tukilainoille edellytettäisiin reaalivakuus. Vakuutena voisivat olla Kreikan valtion omistukset muussa kuin hyvinvointivaltion toimialaan kuuluvassa omaisuudessa. Valiokunta katsoo, että myös tätä vaihtoehtoa tulee jatkossa selvittää.

Kreikan ongelmien perussyynä on löysä talous- ja finanssipolitiikka. Kasvavat ongelmat on nähty myös EU-tasolla, mutta niihin ei ole riittäväällä tavalla puututtu osin jo sen vuoksi, ettei nykyinen sääntely anna tähän tehokkaita välineitä. Muodostunut tilanne osoittaa, että Euroopan talous- ja rahaliitto (EMU) toimii vailinaisesti. Talousliiton osalta toimia saatetaan nyt voimaan pakon edessä, kriisin kautta. Valiokunta painottaa, ettei talous- ja rahaliitto voi toimia ilman, että saadaan luotua varmuus talous- ja vakaussopimuksen mukaisten toimien tehokasta täytäntöönpanosta. Nykyinen käytäntö on osoittanut, etteivät kehotukset riitä, vaan niiden tehosteeksi tarvitaan sanktiointia. Tarvittavat toimet saattavat edellyttää myös EU:n perussopimuksen muuttamista.

Globaaleilla markkinoilla on menossa suuri murrosvaihe, joka ei etene hallitusti. Tilanteessa tarvitaan laajaa valtioiden välistä yhteistyötä samaan tapaan kuin USAsta alkaneen finanssikriisin yhteydessä. Samoin tarvitaan markkinatoimijoiden vastuullista toimintaa. Suurimmat luottoriskit Kreikassa omaavat saksalaiset (noin 30 miljardia euroa) ja ranskalaiset pankit (noin 50 miljardia euroa) ovat osallistumassa tukitoimiin sitoutumalla pitämään Kreikka-saataviensa tason ennallaan. Saksalaiset pankit osallistuvat myös lisälainoitukseen tosin, ainakin osittain, Saksan valtiolta saatavan valtioneuvoston turvin. Markkinatoimijoiden vastuuseen liittyen on jatkossa aiheellista selvittää myös varainsiirtoverotyypisten ratkaisujen vaikutusta markkinoihin.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
 vpj. Antti Rantakangas /kesk
 jäs. Harri Jaskari /kok
 Matti Kangas /vas
 Toimi Kankaanniemi /kd
 Miapetra Kumpula-Natri /sd
 Jouko Laxell /kok
 Eero Lehti /kok
 Päivi Lipponen /sd

Marjo Matikainen-Kallström /kok
 Petteri Orpo /kok
 Sirpa Paatero /sd
 Oras Tynkkynen /vihr
 Markku Uusipaavalniemi /kesk
 vjäs. Klaus Pentti /kesk
 Janne Seurujärvi /kesk
 Anne-Mari Virolainen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

SDP on ollut ja on Euroopan unionin, EMU- ja eurojärjestelmän aktiivinen kehittäjä. Siksi kannamme vakavaa huolta Kreikan rahoituskriisin synnyttämästä tilanteesta. Kriisi on ratkaistava nopeasti. Suomen ja EU:n talouskasvu, työllisyys ja hyvinvointi sekä eurojärjestelmä voidaan näin turvata.

Eurosta on ollut Suomelle paljon hyötyä. Kurssivaihteluista huolimatta se on vakauttanut Suomen taloutta, auttanut työllisyyttä sekä aikaisempaan verrattuna paremmin taannut alhaisen korkokehityksen.

Kreikan luottokriisi olisi pitänyt ratkaista niin, että se ei palkitse holtittomasta taloudenpidosta ja luotonannosta. Suomen ja muun EU-johdon neuvotteluehdot eivät ole olleet oikeat. Tämän vuoksi sosialidemokraatit esittivät neuvotteluja tilanteen ratkaisemiseksi paremmalla tavalla. Suomen hallitus ei kuitenkaan suostunut keskustelemaan SDP:n kanssa veronmaksajille mahdollisesti tulevan taakan jakamisesta rahoituslaitoksille, joille se ensisijaisesti kuuluisi. Sitä vastoin Saksassa ja Ranskassa porvarihallitukset saivat sovun aikaan ja pankitkin osallistuvat riskin kantamiseen.

Kreikan tilastoluvut ja seuranta pettivät

Tilastoja vääristämällä Kreikka peitti taloutensa todellisen kuvan. Yhdysvalloista alkaneen finanssikriisin seurauksena Kreikan tilanne ajautui hallitsemattomaksi. Julkisen taloutensa alijäämien räjähdysmäisen kasvun seurauksen Kreikka vääristi salatakseen sen muilta euromailta. Kreikan kansantalouden todellinen tila selvisi vasta viime vuoden lopulla ja tämän vuoden aikana. Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla toimivat pääasiassa yhdysvaltalaiset luottoluokittajat edesauttoivat ongelmien kärjistymistä. Oikein ja onnistuneesti toimivat luokittajat voisivat tasoittaa suhdanteita ja rahoitusmarkkinoilla esiintyviä ongelmia. Nyt luokitta-

jat arvioivat ensiriskit liian pieniksi ja todellisuuteen herättiin liian myöhään.

Kreikan syntynyttä kriisiä kansainväliset pankit ja rahoituslaitokset käyttivät hyväkseen ansaitakseen ylimääräisiä voittoja. Myös keinottelijat ilmestyivät kuvaan. Pahan kriisin syntymistä auttoi myös rahoitusmarkkinoiden hyvä likviditeetti.

Suomen laina pelastaa Kreikkaa luottottaneet pankit ja muut rahoituslaitokset

Suomen kansalaiset ja yrittäjät joutuivat 1990-luvulla osallistumaan pankkikriisiin ja siitä aiheutuneen massatyöttömyyden hoitamiseen monella eri tavoin. Toimeentulotason leikkaukset, uudet maksut sekä talouskriisistä aiheutuneet konkurssit ja pitkäaikaistyöttömyys näkyvät suomalaisessa yhteiskunnassa vieläkin. Suomi on noudattanut Euroopan unionin, Euroopan keskuspankin sekä euroryhmän päätöksiä. Tämän vuoksi suomalaiset vaativat myös muilta, kuten Kreikalta, tehtyjen päätösten ja säännösten tarkkaa noudattamista.

Euromaiden ja Suomen antamat luotot olisi pitänyt antaa ensisijaisina. Tällöin olisi varmistettu, että mahdollisessa Kreikan velkasaneeraustilanteessa euromaiden ja Suomen luotot olisi maksettu ensimmäisenä IMF-luottojen tapaan. Suomen luotot rinnastetaan muiden euromaiden tapaan velkajärjestelyssä muiden luottotajien lainoihin. Tällaisia lainoja maksetaan sen mukaan, miten Kreikka kykenee niitä maksamaan.

Suomen 1,6 miljardin euron luotto-osuus ei ole rajattu. Mikäli yksikin euromaa jää pois sovitusta lainajärjestelystä, jaetaan laina mukana olevien maiden kesken. Heikoimmassa tapauksessa Suomen osuus voi kasvaa, mikäli kriisi laajenee.

Kreikan tukipaketista puuttuvat vakuudet uutta lainaa ehkä antaville valtioille, kuten Suomelle. Ellei Kreikka pysty maksamaan Suomelle 1,6 miljardin velkaansa, Kreikan valtion omaisuus-

den tulee olla pantattuna Suomen velan vakuutena ja realisoitavissa.

Kreikan tukipakettiin olisi pitänyt saada mukaan kaikki 27 EU-maata. Mm. brittipankit ovat sijoittaneet Kreikkaan yli 10 miljardia euroa ja Ruotsin pankit yhtä paljon kuin Suomen pankit. Mutta ulkopuolisina ei-euromaina ne eivät joudu osallistumaan tukipakettiin lainkaan. Suomalaiset veronmaksajat laitetaan nyt tukemaan EU:n kaikkia pankkeja, kun samaan aikaan 11 euroalueen ulkopuolista EU-maata pankkeineen korjaisi pelkän hyödyn.

Koko riski Suomen veronmaksajien harteille
Saksalaiset pankit ja maan hallitus sopivat, että pankit osallistuvat lainoilla Saksan valtion osuuteen Kreikan tukilainassa. Saksalaiset pankit si-

toutuvat olemaan vähentämättä saataviaan Kreikasta tukiohjelman aikana. Samanlaiset ratkaisut on tehty Ranskassa. Suomessa Vanhasen hallitus ei ole halunnut neuvotella ja tehdä tällaista veronmaksajien vastuuta vähentävää päätöstä.

Pankkien kriisien rahoittamiseksi ja finanssialan vastuun kasvattamiseksi tarvittaisiin erityinen pankkivero sekä kansainvälisten rahamarkkinoiden varainsiirtovero. Näin voitaisiin kerätä EU:n ja euromaiden finanssivalvonnan käyttöön tarpeellisia rahoja ratkaisemaan tulevaisuudessa Kreikan tapaisia ongelmia.

Mielipide

Edellä olevan perustella esitämme,

että hallituksen esitys hylätään.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2010

Jouko Skinnari /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Päivi Lipponen /sd
Sirpa Paatero /sd

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Hallituksen esitys valtion toiseksi lisäbudjetiksi 2010 sisältää 1,6 mrd. euron vakuudettoman lainan myöntämisen Kreikan tasavallalle. Näin pelastettaisiin Kreikan lainoittajat. Lainoitukseen liittyy paljon epävarmuuksia. Lainan maksamisen ehtona on Kreikalle määrätty poikkeuksellisen tiukka talousuudistus. Se johtaa Kreikassa voimakkaisiin menoleikkauksiin ja verojen kiristykseen. Nämä johtavat väistämättä laajaan työttömyyteen ja köyhyyteen, joista seuraa mm. vakavia sosiaalisia ongelmia. Ostokyvyn aleneminen merkitsee verotulojen vähenemistä ja julkisten menojen kasvua. Erityisesti laajalla palvelusektorilla harmaa talous pikemminkin laajenee kuin supistuu, koska se juontuu kaukaa ja uusi tilanne vain vähentää veronmaksuhalua. Valtiontalouden alijäämä uhkaa kasvaa entisestään. Laina-asiaa käsiteltäessä ei ole riittävästi arvioitu, miten ylivelkaantunut ja vahvasti alijäämäinen Kreikka voi selvitä sitoumuksistaan.

Kreikan kokonaisvelka ei lainoituksella pienene. Vain osa sen lainoista siirtyy pankkien ja muiden rahoittajien vastuulta mm. Suomen kansan vastuulle. Kun Kreikan korkotaso ei ole laskenut lainalupausten jälkeen riittävästi, maa ei selviä tällä järjestelyllä ylivelkaantumisestaan.

Eurooppa-neuvoston ja Ecofin-neuvoston, joissa Suomea edustavat pääministeri ja valtiovarainministeri, on neuvoteltava Kreikan rahoittajien kanssa korkojen kohtuullistamisesta ja tarvittaessa lainamäärien osittaisesta alentamisesta. Näin voidaan myös Kreikan rahoittajat saattaa osavastuuseen antamistaan ylisuurista riskilainoista. Rahoittajien osallistuminen taa-kan jakoon, kuten mm. Saksan liittokansleri on vaatinut, on erittäin perusteltua.

Euroopan talous- ja rahaliitto koostuu niin erilaisista maista, että sen vaikeudet eivät ratkea esitetyllä tavalla. Yksittäisten jäsenmaiden nostaminen ylivelkaantuneesta tilasta muiden jäsenmaiden rahoituksella ei ole kestävä ratkaisu. EMUun liittyvän vaka- ja kasvusopimuksen

ehtojen valvonta on laiminlyöty. Kansainvälisten pankkien vastikkeeton tukeminen suomalaisen varoilla ei ole hyväksyttävää.

Vaatimukset EU:n finanssivalvonnan järjestämisestä ja jäsenmaiden pitkälle menevästä talouspolitiikkojen keskittämisestä johtaa federalismiin, jollaiseen ei ole syytä mennä. Tällaisen kehityksen osalta ei ole käyty minkäänlaista keskustelua. Onkin syytä ryhtyä toimenpiteisiin, joilla varmistetaan Suomen etujen mukainen talous- ja rahapoliittinen yhteistyö vain niiden maiden kanssa, joilla on siihen edellytykset.

Kreikan laina-asian käsittelyn aikana saatujen asiantuntijaselvitysten perusteella asiantuntijatahot eivät edelleenkään tunnista euroalueen ja Suomen omaa luottokuplaa ja sen tulossa olevia vaikutuksia.

M3-raha ja -lainat lisääntyivät Yhdysvaltojen lisäksi niin Suomessa kuin euroalueellakin hälyttävästi vuosia ennen kuin euroalueen oma luottokupla saavutti lakipisteensä loppuvuodesta 2008. Suomen kupla on noin vuoden verran eri vaiheessa euroalueen keskimääräisestä tilanteesta.

Luottomäärien lisääntymisen kautta euroalueen taloutta katalysoitiin parin viimeisen vuoden aikana ennen lokakuuta 2008 vuositasona noin 2 000 mrd. eurolla. Samaan aikaan palkkojen ja bkt:n kasvu pysytteli muutamassa prosentissa vuodessa. Yhtälö ei ole millään muotoa terve, ja pyramidihuijauksen kaltaisen kuplan puhkeaminen ennen pitkää oli varma. Kuplan kokoa kuvaa se, että luoton kautta synnytetty 2 000 mrd. euroa vastaa lähes kymmenen vuoden öljyostojen arvoa euroalueelle ja noin 20-kertaisesti Kiinan-kaupan vajeen määrää.

Euroalueen tai Euroopan unionin taloutta eivät pelasta julkisen sektorin kiristystoimet, vaikka tämä on nyt asetetuilla linjauksilla edessä. Islannin, Latvian, Viron, Irlannin ja muutaman muun luottokuplien tarkastelu kertoo sen, mikä koko euroaluetta kohtaa, mikäli nyt EU:n ja euroalueen toimesta suunniteltu toteutetaan.

Islannissa palkkasumma aleni yli 50 %, Latviassa ennusteen mukaan tälle vuodelle pudotusta huipusta on n. 40 %, Virossa 20 %, Irlannissa n. 10 %. Irlannissa valtion velka on kahdessa vuodessa noussut 25 %:sta 64 %:iin suhteessa bkt:hen.

Velkakuplan vaiheet ovat periaatteessa yksinkertaiset:

1. liiallisesti lisääntyvillä luottomäärillä nostetaan taloutta ja samalla sotketaan kokonaistaloudellinen yhtälö

2. luottomäärän nousemisen saavuttaessa "ääripisteen" ostovoima romahtaa ja aiheuttaa julkisen talouden vajeen ja velkaantumisen.

Mikäli toimenpiteenä käytetään kiristystoimia, synnytetään deflaatio ja talous romahtaa.

Hallituksen esitys lainan myöntämisestä Kreikan tasavallalle ei ratkaise ongelmia, vaan kriisi jatkuu ja ongelmat kärjistyvät, mikä ei ole Suomen kansan etu.

Mielipide

Edellä olevan perustella esitämme,

että hallituksen esitys toiseksi lisätalousarvioksi ja lainan myöntäminen Kreikan tasavallalle hylätään.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2010

Toimi Kankaanniemi /kd
Markku Uusipaavalniemi /kesk
Matti Kangas /vas